

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 492/2021-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [redacted], [redacted], [redacted], a [redacted], [redacted], [redacted], zastúpených [redacted], advokátom, [redacted], proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 9 C 83/2003 z 21. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 28. júla 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 83/2003 z 21. mája 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia 28. apríla 2021 podali dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu. Okresný súd doručil sťažovateľom 6. mája 2021 výzvu na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie. Okresný súd napadnutým uznesením zastavil dovolacie konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za dovolanie.

II. Argumentácia sťažovateľov

3. Sťažovatelia namietajú, že k porušeniu ich základných práv podľa ústavy, ako aj práva podľa dohovoru došlo tým, že o zastavení konania rozhodol priamo sudca okresného súdu, pričom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) mal rozhodovať vyšší súdny úradník. Uvedený nesprávny postup mal za následok, že sťažovatelia sa nemohli proti napadnutému uzneseniu brániť sťažnosťou, ale ani odvolaním, keďže zákon o súdnych poplatkoch podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania nepripúšťa.

4. Sťažovatelia argumentujú, že vydaním napadnutého uznesenia nedostali priestor, aby formulovali svoje výhrady vo vzťahu k charakteru výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie. Napadnuté uznesenie považujú za arbitrárne a nepreskúmateľné z dôvodu absencie výroku o nároku na náhradu trov konania. Podľa ich názoru je napadnuté uznesenie rozhodnutím, ktorým sa konanie končí a z Civilného sporového poriadku, ktorý predstavuje voči zákonu o súdnych poplatkoch *lex generalis*, vyplýva povinnosť súdu rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu o zastavení konania.

6. Ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolani podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09, III. ÚS 212/2011).

7. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

8. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

9. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09).

10. Podľa § 357 písm. a) Civilného sporového poriadku odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení konania...

11. Podľa § 14 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie vo veciach poplatkov sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku okrem § 357 písm. a).

12. Podľa § 14 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník vrátane rozhodovania o zastavení konania. Sudca v konaní koná a rozhoduje o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka. Ak sa sťažnosti vyhovie v plnom rozsahu, rozhodnutie nemusí obsahovať odôvodnenie.

13. Ústavný súd podrobil napadnuté uznesenie okresného súdu prieskumu v zmysle argumentácie sťažovateľov uplatnenej v ústavnej sťažnosti a zistil, že napadnuté uznesenie o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku vydal sudca v rozpore s už citovaným zákonným ustanovením.

14. Ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhoveniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to môže vyznievať ako nespravodlivý aj jeho výsledok. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

15. V právnej veci sťažovateľov dospel ústavný súd k záveru, že nepochybne došlo k porušeniu zákona, keď o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku rozhodol namiesto vyššieho súdneho úradníka priamo sudca, uvedené pochybenie však nedosahuje ústavne relevantnú intenzitu a jeho dôsledky neumožňujú hodnotiť proces ako celok ako nespravodlivý. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

16. V súvislosti s namietanou arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou napadnutého uznesenia z dôvodu absencie výroku o nároku na náhradu trov konania ústavný súd zastáva názor, že okresný súd pochybil, keď nerozhodol o celom predmete konania (teda i o nároku na náhradu trov konania) a jeho závery vyjadrené v bode 11 odôvodnenia napadnutého uznesenia považuje za neakceptovateľné, avšak v tomto prípade sa strana konania mohla a mala domáhať ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom účinným prostriedkom nápravy, ktorý jej poskytuje Civilný sporový poriadok v § 225 v spojení s § 234 ods. 2, teda sťažovatelia mohli do 15 dní od doručenia napadnutého uznesenia podať návrh na jeho doplnenie. Okresný súd by o tomto návrhu mal rozhodovať a v prípade jeho zamietnutia by bolo prípustné i podanie odvolania. Ústavný súd preto vo vzťahu k tejto námietke odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

17. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2021

Peter Molnár
predseda senátu